

Eesti Alushariduse Juhtide Ühenduse ja Tartu Ülikooli esindus Portugalis karnevalinädalal kogemusi jagamas ja kogumas

Erasmus+

5 riigi delegatsioonid vastuvõtva lasteaia ees Sessimbras

19-25.02.2017 viibisid Erasmus+ EAJÜ poolt algatatud strateegilise juhtimise projekti „Quality – 3C Child (cheerful, courageous, creative child)“ raames EAHJÜ kuueliikmeline ja Tartu Ülikooli 2 liikmeline tiim Portugalis õppelähetusel. Rahvusvahelise projekti, kuhu kuuluvad veel Läti, Horvaatia ja Kreeka lasteaednike esindajad, vastuvõtjaks oli sel korral Portugali tiim CREF Education korraldusel Sessimbra maakonnast.

Portugalis veedetud õppepäevad olid tihedad ja inforikkad. Kokku külastasime 9 õppeasutust.

Mis siis teada saime hariduskorraldusest ja õppekasvatusest Portugali õppeasutustes? Portugalis kuuluvad lasteaedad koolide koosseisu. Nii külastasime eriilmelisi lasteasutusi, kus 2-3 lasteaeda kuulus ühe organisatsiooni alla, milleks siis oli algkool või isegi põhikool. Igal lasteaial oli siiski ka oma juht. Mõnel juhul asusid lasteaiajuhmad ja kooliklassid ühes hoones (siis ka üks juht). Lasteaia ja kooli ühes süsteemis pidamine vähendab kindlasti ühelt haridustasemelt teisele üleminekuga tekkivaid lõhesid õppekavade vahel ja lapsele on see loomulikum protsess võrreldes Eestiga. Lasteaia ja kooli õpetajad tegid palju koostööd, näiteks jagati tugisüsteemide (eripedagoogid, psühholoogid, logopeedid) ressursse. Lisaks nägime, et näiteks koolide erivajadusega lapsed veetsid osa päevast lasteaia ruumides, olid abiks lasteaia sööklas laua katmisel ja teistel eluks vajalikke oskusi treenivatel tegevustel.

Koolikohustus algab Portugalis 6.-st eluaastast. Lasteaeda tulevad lapsed vajadusel juba kolmekuusena. Oli üsna üllatav näha imikute rühma või siis rühma, kus alla aastased lapsed istuvad reas laste söötmistoolides lutid suus. Siinkohal olime küll rõõmsad, et Eesti emad saavad kauem aega kodus olla ja lapse arengule turvaline vundament luua. Kuigi lapsed hakkavad koolikohustust kandma ja „tõsiselt“ õppima koolis, oli hea näha, et neile on loodud ka 1. klassis mänguvõimalused. Näiteks erakoolis, oli 1.klassi lastele (6-aastased) võimaldatud nii õppeklass kui ka eraldi mänguruum. Munitsipaalkoolides, kus ka lasteaia osa, oli samuti koolikeskkond mängimist võimaldav.

Mis esimesena silma torkas igas õppeasutuses, et ka lasteaialastel oli vormiriietus. Kui Eestis koolivorm on kõigis eliitkoolides ja osades munitsipaalkoolides, siis Portugalis kandsid kõik lasteaialapsed ühtekuuluvust toetavat (ja ka klassivaheid vähendavat) vormiriietus. Üsna lõbus vaatepilt oli rühmapersonali vormiriietus, mis tavaliselt kujutas endast lapsemeelset ja lõbusat suurte taskutega tööpõlle. Kuna vähestes Portugalis asutustes oli küttesüsteem, siis nii personal kui ka lapsed kandsid jalas päev läbi saapaid (välisjalatseid) ja vormiriietus oli peale tõmmatud soojale riietusele. Päeval oli toas külmem kui õues, ka meie ei võtnud enam mandleid toas maha.

Lapsed koostööd harjutamas. Ühtne vorm liidab veelgi

Positiivse poolena hakkas silma Portugalis toimivate tugisüsteemide võimalused. HEV lastele oli võimalik pakkuda erinevaid teraapiaid õppeasutuse poolt. Väga tavaline oli, et lapsel on ette nähtud lisaks tugiisikule tegevused psühholoogi, tegevusterapeudi, logopeedi, individuaalne töö eripedagoogiga. Lisaks veel hobuteraapia – sellist luksust saavad Eestis küll oma lapsele lubada vähesed. HEV lapsed on kaasatud reeglina tavarühma, -klassi, kuid osaliselt siis tegutsevad nad ka mingi osa päevast erispetsialistide käe all. HEV laste puhul oli alati koostatud tema päevast piktogramm piltidega, mis aitas lapsel oma päevarutiini jälgida (eriti oluline autistidele). Samaselt Eestiga on laste arvu normatiiv rühmas vähendatud, kui kaasatud on HEV laps. Laste arv HEV lapsega rühmas võis olla kuni 20 last (oli ka vähem). Tavalaste puhul võis laste arv olla isegi üle 25 lapse rühmas. Rühmas/klassis töötas tavaliselt 1 õpetaja ja 2 assistenti. Laste päevad õppeasutuses olid taaskord lühemad kui Eestis. Tavaliselt algas

päev 8.30 või 9.00 ja kestis lasteaias 17.00-17.30, koolis kuni kell 15.00.

Piktogrammide päevaplaanist HEV lastele

Portugali magavad lapsed, kes on alla 3- aastased, eralasteaias ka 4- aastased. Kuna päev algab hiljem ja lõpeb varem kui Eestis, on see arusaadav. Ka Portugalis väärtustatakse keskkonnahoidu, taaskasutust ja terviseedendust. Õppekeskkonnades nägime palju märke taaskasutusest laste meisterdustöodes. Terviseedendus seisnes tervisliku toitumise õpetuses, hammaste tervishoiule tähelepanu pööramises, 2 korda päeva jooksul värskes õhus õues viibimises. Peaaegu igas söögisaalis võis näha laste enda poolt meisterdatud tervisliku toitumise taldrikut näitust. Lapsed söövad lasteaias sooja toitu lõunaks, mis koosnes supist ja praest. Kaks korda päevas olid terviseampsud puuviljade, jogurtite näol.

Söögisaal ja tervisliku taldriku näitus lapsi innustamas sööma

Laste mänguväljakutel oli taaskasutusnäitena igas õues näha auto rehve lillepottidena, laste istumisalustena ja turnimisvahenditena. Ühes koolis juhiti meie tähelepanu vihmavee kogumise mahutile. Vesi läks kasutusele siis taimede kastmisel ja WC loputuskastides. Selliseid uhkeid mänguväljakuid kui meie Eesti lasteaedades, seal näha ei õnnestunud. Kuna juhtusime sinna Portugali nädalal, kus käis suur ettevalmistus üleriigiliseks karnevalinädalaks, siis nägime kõigis majades eesmärgistatud materjalide taaskasutust. Ajalehtedest, pappkastidest ja teistest materjalidest valmisid lastega koostöös põnevad kostüümid. Lapsed ja õpetajad said terve nädal end kostümeerida. Vaeva oli palju nähtud sambakarnevali uhkete peakatete valmistamisega.

Lapsed, õpetajad karnevaliks valmistumas

24.veebruari, kui Eestiski paraad, saime meie osa Sessimbra piirkonna laste karnevalist. Laste karneval avab Portugali karnevalinädala mis toimub 24-28.vebruar igal aastal. Kõik õppeasutused olid paraadil oma uhketes kostüümides. Paraadi jälgijate osas oli tore näha senioreid vanadekodust, kes ka oma plakateid olid ette valmistanud, rohkete linnaelanike ja lapsevanemate ridades. Ka partnerriikidest pärit delegatsioonid olid kingiks saadud kõristitega paraadi jälgimas ja ergutamas. Oli igal juhul vabariigi

aastapäevale vääriline sündmus ka Eesti inimestele.

Lapsed karnevali rongkäiku ootamas

Seniorid oma plakatitega

Ka kostüümid rongkäigus rõhutasid õppeasutuse õppesuundi

Eesti tiim rongkäigulisi ergutamas

Antud õppelähetus ei olnud ainult vahetute muljete saamiseks vaid oli ka koolitus ja projekti eesmärkidest lähtuvate ettekannete esitamine partneritele. Kahel päeval kogunesid 5 riigi tiimid, et kuulata ettekandeid partnermaade õppekasvatuse protsessi kvaliteeti suunavatest süsteemidest, tegevustest ja HEV laste toetamise parimatest praktikatest. Sellist 5-t protsessi hõlmavat sisehindamissüsteemi kui Eestis, partnermaades ei ole. Õppekasvatuse protsessi tulemust hinnatakse peamiselt laste arengu tulemustest lähtuvalt. Kui Eestis on aktuaalne juba pikemat aega laste

individuaalse arengutee kaardistamine ja analüüsimine, siis Portugalis liigutakse alles kahe viimase aasta jooksul õpitulemuse omandamise „listidest“ lapse individuaalse arengutee analüüsimise poole.

Pikemalt siinkohalt erinevate maade süsteeme tutvustama ei hakkaks, sest antud ettekanded tehakse kõigile kättesaadavaks projekti kodulehel ja kaheaastase projekti lõppemisel 13.juunil 2018 Eestis toimuval lõpukonverentsil Pärnus. Konverentsile on plaanis kaasata kuni 300 osalejat. Ettekandjatena esinevad kõikidest partnerriikidest osalejad, plaanis on välja anda kogumik projekti käigus valminud ettekannetest ja tulemustest. Praegu on käimas 5-s partnerriigis ühtne uuring vanematele ja õpetajatele, mis selgitab, mida näevad erinevate riikide esindajad hea lasteaia kriteeriumitena. Küsitluse on koostanud ja tulemusi analüüsib projekti partner Tartu Ülikool. Projekti tulemusena peaks valmima ühtne õppekasvatuse protsessi kvaliteedi analüüsimise ja hindamise tööriist, mida hakatakse kasutama antud projekti viies partnerriigis.

Kokkuvõtteid tehes antud õppelähetusest adusime, et erinevatest kultuurikeskkondadest inimestele ühtse mõistmise tekitamine projekti ülesannetest ja oodatavatest tulemustest ei olegi nii kerge. Samas olime õnnelikud, et kõik olid püüdnud anda oma parima projekti õnnestumiseks. Eriti tänulikud oleme muidugi Portugali esindusele, kes meile ette valmistas sellise põneva programmi, kus nägime väga palju ja erinevaid võimalusi laste arengu toetamiseks. Järgmine õppelähetus ootab projektiliikmeid juba aprillis Kreekas. Kuna Eestist on projektiga kaasatud 18 lasteaia inimesed, siis sinna lähevad juba uued tiimi liikmed. Projektieesmärkide täitmist ja järjepidevust tagab projektijuht Ellen Einaru (Tartu Midrimaa Lasteaed õppealajuhataja), kes osaleb kõikidel õppevisiitidel.

Kokkuvõte Portugali õppelähetusest:

Reeli Simanson

EAJÜ juhatuse liige ja Tabasalu lasteaed tibusare direktor

Fotod: Reeli Simanson ja Kristi Voore (Nõu Lasteaed Kröll direktor)